

آخر بازی کرس

پائول کرس

ترجمه: هادی مؤمنی

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

بنام خداوند جان و خرد
کزین برتر اندیشه برنگذرد

آخر بازی کرس

پائول کرس

ترجمه: هادی مومنی

WWW.ACHMAZSTORE.IR

انتشارات فرزین

سرشناسه : کرس، پاول، ۱۹۱۶-۱۹۷۵ م.

Keres, Paul

عنوان و نام پدیدآور : آخر بازی کرس / پاول کرس، ترجمه هادی مومنی.

وضعیت ویراست : ویراست ۲.

مشخصات نشر : تهران، فرزین، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۳۲۸ ص، مصور.

فروست : هنر.

شابک : ۱۶۰۰۰۰ ریال، ۷-۵-۶-۹۰۰۰۶-۹۶۴-۹۷۸

یادداشت : عنوان اصلی : Practical Chess Endings.

موضوع : شطرنج - آخر بازی

شناسه افزوده : مومنی، هادی، ۱۳۳۴-، مترجم

رده بندی کنگره : ۷۹۴/۱۲۴ GV۱۴۵۰/۷/۵۲۳ ۱۳۹۰

رده بندی دیویی : ۷۹۴/۱۲۴

شماره کتابشناسی ملی : ۲۵۱۰۸۵۰

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج فرزین

انتشارات فرزین

آخر بازی کرس

نویسنده: پاول کرس

ترجمه: هادی مومنی

چاپ و صحافی: طیفنگار

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نویت چاپ: سوم ۱۳۹۵

بها: ۱۶۰۰۰ تومان

ISBN:978-964-90006-5-7

شابک: ۷-۵-۶-۹۰۰۰۶-۹۶۴-۹۷۸

انتشارات فرزین: خیابان انقلاب، ابتدای خیابان دانشگاه، شماره ۱۷۴

تلفن فروشگاه: ۰۶ ۲۴ ۴۶ ۶۶

مقدمه مترجم

ما جو شطرنجیم اندر برد و مات برد و مات ما ز دوست ای خوش صفات

(مولوی)

در ایام قدیم، شطرنج در سرزمین ایران از احترام بالایی برخوردار بوده است. وجود کتاب‌های خطی فراوان و توجه ادبا و اندیشمندان و سلاطین، نشانگر علاقه و توجه همگانی به این بازی است. در مغرب زمین، ایران را یکی از خاستگاه‌های اصلی شطرنج می‌شناسند و شطرنج امروزین را تکامل یافته شطرنج کبیر ایران می‌دانند. در چند سال اخیر به همت شیفتگان این رشته، شطرنج در جامعه ما می‌رود که جایگاه مناسبی پیدا کند. حمایت شماری از فرهنگسراها، شرکت‌ها و سازمان‌های خصوصی و دولتی و مؤسسات آموزشی، همراه با تلاش روزافزون دست‌اندرکاران این رشته، آینده نوید بخشی را برای شطرنج پیش روی ما قرار می‌دهد. ظهور قهرمانان نونهال و نوجوان در چند ساله اخیر حکایت از استعداد طبیعی ایرانیان در این زمینه دارد. وجود نشریات و کتاب‌ها، همچنین مربیان کارآمد می‌تواند در کنار حمایت‌های مذکور و توجه همگانی، به رشد و شکوفایی این رشته در ایران کمک شایانی بنماید. متأسفانه کمبود کتاب‌های مناسب یکی از مشکلاتی است که بر سر راه پیشرفت نسل جوان قرار دارد. به خصوص در مرحله آخر بازی، این قضیه به شدت به چشم می‌خورد. کتاب حاضر که نویسنده آن استاد بزرگ فقید پائول کرس است به عنوان کتاب پایه در بخش آخر بازی می‌تواند جوابگوی بسیاری از نیازهای شطرنج‌دوستان باشد. این کتاب بی‌اغراق یکی از برجسته‌ترین آثار در زمینه آخر بازی در سطح جهان به شمار می‌رود. پرداختن به پوزیسیون‌های پایه، بحث تحلیلی و روش بررسی آخر بازی‌ها، راهنمای مناسبی است که ما را با روش صحیح تجزیه و تحلیل پوزیسیون‌ها آشنا می‌کند. امید است که مطالعه آن، رضایت خاطر عزیزان شطرنج‌دوست را فراهم آورد.

«معرفی مؤلف»

پائول پترویچ کرس، متولد ۱۹۱۶ در استونی، از ۱۹۳۷ تا ۱۹۶۵ به مدت ۲۸ سال جزء بهترین شطرنج‌بازان جهان شمرده می‌شد و عوامل گوناگونی بارها او را در یک قدمی کسب عنوان قهرمانی جهان ناکام کردند. کرس را سلطان بی تاج و تخت شطرنج جهان می‌نامیدند. او مانند مورفی، روبینشتاین و کورچنوی از جمله شایستگی‌هایی بود که نتوانست به این عنوان دست یابد. در ۲۱ سالگی با آلخین مشترکاً تورنمنت ناومایم اول شد. در سال ۱۹۳۷ در ۵ تورنمنت از ۸ تورنمنتی که شرکت کرد اول شد. در بزرگ‌ترین تورنمنت قبل از جنگ دوم، «آورو» که با شرکت تمام مشاهیر شطرنج آن روزگار برپا شد بالاتر از کاپابلانکا، آلخین، اوبور، باتوینیک... مشترکاً با فاین به مقام نخست دست یافت و به عنوان مدعی اصلی قهرمانی جهان معرفی شد که آلخین به دلایلی از رویارویی با وی طفره رفت. جنگ دوم و اشغال استونی، که در دوران اوج قدرت شطرنجی وی اتفاق افتاد بر بازی‌های او سایه افکند. از سال ۱۹۴۸ تا ۱۹۶۵ نیز یکی از مدعیان اصلی عنوان قهرمانی جهان بود که در بسیاری از اوقات با اختلاف ناچیزی از رسیدن به قینال محروم ماند. کاپابلانکا زمانی گفته بود: «بازیکن خوب، خوش شانس هم هست» ولی این جمله در مورد کرس اصلاً مصداق نداشت. او در ۷۰ تورنمنت بین‌المللی شرکت داشت که در ۱۳ آنها اول شد. به عناوین اروپایی فراوانی دست یافت. همچنین با شرکت در تیم ملی استونی و سپس شوروی سابق به عناوین جهانی در المپیادهای شطرنج نائل آمد. وی مؤلف چندین کتاب در زمینه ادبیات شطرنج است که کتاب حاضر که سه سال قبل از مرگ وی به رشته تحریر در آمده، برجسته‌ترین آنها می‌باشد. این شطرنج‌باز بزرگ در ۵ ژوئن سال ۱۹۷۵ درگذشت.

«پیش گفتار»

در زمینه ادبیات شطرنج، کتاب‌های زیادی در مورد تئوری شروع بازی، وسط بازی، تورنمنت‌های شطرنج و بازی‌های منتخب در سراسر جهان به رشته تحریر درآمده است. اما به رغم اینکه، آخر بازی یکی از مهم‌ترین بخش‌های بازی شطرنج محسوب می‌شود تنها شمار اندکی از این کتاب‌ها به این موضوع اختصاص یافته است.

در واقع برآورد ارزش آخری بازی خوب و میزان وقتی که صرف این بخش باید بشود دشوار است. هدف این کتاب، کمک عملی به خواننده در فن آخر بازی است.

بسیاری از شطرنج‌بازان از مطالعه آخر بازی بیزارند چون آن‌را خسته‌کننده می‌یابند. تا حدودی حق با آنهاست، زیرا بسیاری از آخر بازی‌های تئوریک مقداری بی‌روحند، نیاز به محاسبه دقیق دارند و امکان‌های اندکی برای قوه تخیل فرد عرضه می‌کنند. با این وجود، توجه زیادی به این مرحله از بازی وجود دارد و تمام شطرنج‌بازان باید تلاش کنند تا بازی خود را با تسلط بر تکنیک لازم بهبود بخشند.

در این کتاب به منظور تبیین قواعد اصلی، از تعداد مثال‌ها کاسته‌ام اما بیشتر از روال معمول به بررسی آنها پرداخته‌ام. از این راه امیدوارم که تئوری آخر بازی را اندکی دلپذیرتر کرده باشم. بر حسب ضرورت ناگزیر به حذف بسیاری از تجزیه و تحلیل‌های تئوریک صرف شده‌ام و به موضوعاتی که بیشترین سود عملی را نصیب شطرنج‌باز می‌کند بسنده کرده‌ام.

امیدوارم این اثر ضمن ایجاد علاقه به موضوع، اساساً موجب افزایش سطح تکنیک آخر بازی در بین شطرنج‌بازان، در همه جا بشود.

پائول کرس

تالین، جولای ۱۹۷۲

مقدمه چاپ دوم

۱۵ سال از چاپ نخست «آخر بازی کرس» می‌گذرد. هدف از ترجمه این کتاب آشنایی شطرنج‌بازان فارسی‌زبان با اصول علمی و کاربردی این مرحله از بازی بوده است.

در کنار تلاش برای تربیت قهرمانان این رشته، در نقش مترجم نیز تلاش کرده‌ام تا نسل جدید از آن‌چه که نسل ما از آن بی‌بهره بوده‌اند، محروم نمانند.

روزگاری دور ایرانیان در شطرنج سرآمد بوده‌اند. امروزه ایرانیان ثابت کرده‌اند که در عرصه‌های مثبت زندگی اجتماعی از استعداد بالایی برخوردارند. در کنار توسعه گسترده همگانی این رشته باید تلاش کنیم تا پایه‌های بسیاری از رشته‌های ورزشی قهرمانانی جهانی تربیت کنیم.

در چاپ دوم این کتاب ویرایش جدید صورت گرفته و بسیاری از غلط‌ها و لغزش‌های چاپ اول نیز اصلاح شده‌اند. ساعت‌های زیادی با وسواس صرف این کار شده است.

تقاضای فراوان علاقه‌مندان و تلاش و پیگیری مدیر محترم انتشارات فرزین امکان چاپ دوم و شایسته این کتاب را فراهم آورده است.

امید است که این خدمت کوچک مورد توجه دوستداران این رشته علمی و هنری قرار گیرد.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل ۱

آخر بازی مقدماتی

۱۲	شاه و وزیر در مقابل شاه
۱۳	شاه و رخ در مقابل شاه
۱۴	شاه و دو فیل در مقابل شاه
۱۴	شاه و دو اسب در مقابل شاه
۱۵	شاه، فیل و اسب در مقابل شاه
۱۶	شاه و پیاده در مقابل شاه

فصل ۲

آخر بازی پیاده

۲۱	شاه و پیاده در مقابل شاه
۲۲	شاه و پیاده در مقابل شاه و پیاده
۲۲	الف: پیاده‌ها در یک ستون قرار دارند

۲۵	ب: پیاده‌ها در ستون‌های مختلف قرار دارند.....
۲۷	شاه و دو پیاده در مقابل شاه و پیاده.....
۲۸	الف: پیاده‌های منفرد که یکی از آنها رونده است.....
۳۲	ب: پیاده‌های منفرد که هیچ کدام رونده نیستند.....
۳۶	ج: پیاده‌های متصل که یکی از آنها رونده است.....
۴۱	د: پیاده‌های متصل که هیچ کدام رونده نیست.....
۴۱	الف) وقتی یک پیاده بلوکه است.....
۴۶	ب) وقتی که هیچ کدام بلوکه نیست.....
۵۴	شاه و دو پیاده در مقابل شاه.....
۵۵	شاه و دو پیاده در مقابل شاه و دو پیاده.....
۵۵	الف: ایجاد پیاده رونده.....
۵۶	ب: پیاده رونده دور.....
۵۷	ج: پیاده رونده متصل.....
۵۸	د: بلوکه کردن پیاده‌های حریف.....
۵۹	ه: حالت‌های دیگر.....
۶۰	آخر بازی با پیاده‌های بیشتر.....
۶۳	مثال‌های عملی.....

فصل ۳

آخر بازی وزیر

۷۳	وزیر در مقابل پیاده.....
۷۸	وزیر در مقابل رخ (و پیاده).....
۷۸	الف: وزیر در مقابل رخ.....
۸۱	ب: وزیر در مقابل رخ و پیاده.....
۹۲	وزیر در مقابل وزیر (و پیاده‌ها).....

۹۲	الف: وزیر در مقابل وزیر
۹۳	ب: وزیر در مقابل وزیر و پیاده
۹۸	ج: وزیر و پیاده (ها) در مقابل وزیر و پیاده (ها)
۱۰۰	وزیر در مقابل سایر سوارها
۱۰۰	الف: وزیر در مقابل دو رخ
۱۰۱	ب: وزیر در مقابل دو فیل
۱۰۲	ج: وزیر در مقابل دو اسب
۱۰۳	د: وزیر در مقابل فیل و اسب
۱۰۵	مثال‌های عملی

فصل ۴

آخر بازی رخ

۱۱۵	رخ در مقابل پیاده (ها)
۱۲۸	رخ و پیاده در مقابل رخ
۱۳۱	الف: رخ و پیاده رخ
۱۴۴	ب: رخ و پیاده‌ای غیر از پیاده رخ
۱۴۵	الف) پیاده در عرض هفتم
۱۴۸	ب) پیاده در عرض ششم
۱۵۶	ج) پیاده در عرض‌های دوم تا پنجم
۱۶۸	رخ و دو پیاده در مقابل رخ
۱۸۵	رخ و پیاده (ها)ی سفید و سیاه
۱۸۵	الف: رخ و پیاده، در مقابل رخ و پیاده
۱۹۰	ب: رخ و دو پیاده در مقابل رخ و پیاده
۱۹۹	مثال‌های عملی
۲۱۱	رخ در مقابل سوارهای سبک

۲۱۱	 رخ در مقابل فیل
۲۲۳	 رخ در مقابل اسب
۲۲۷	 رخ و سوار سبک در مقابل رخ
۲۲۷	 رخ و فیل در مقابل رخ
۲۳۰	 رخ و اسب در مقابل رخ

فصل ۵

آخر بازی فیل

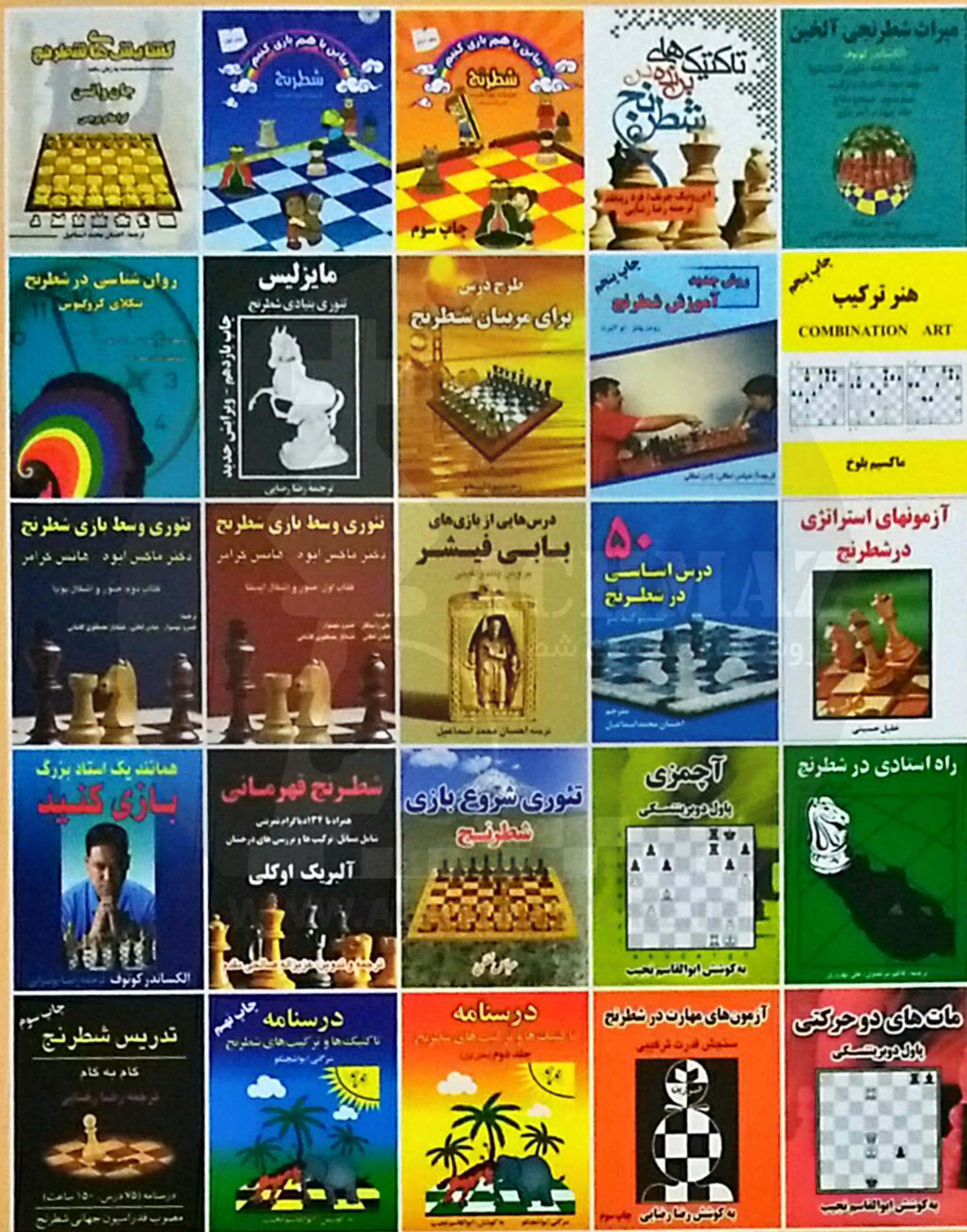
۲۳۳	 فیل در مقابل پیاده‌ها
۲۴۱	 فیل و پیاده در مقابل فیل
۲۴۷	 فیل‌های هم‌رنگ
۲۵۱	 فیل‌های ناهم‌رنگ
۲۵۱	 الف: فیل و دو پیاده در مقابل فیل
۲۵۵	 ب: فیل و پیاده(ها)ی سفید و سیاه
۲۵۸	 فیل و پیاده(ها) در مقابل اسب
۲۶۵	 فیل در مقابل اسب و پیاده(ها)
۲۷۴	 مثال‌های عملی

فصل ۶

آخر بازی اسب

۲۹۹	 اسب در مقابل پیاده(ها)
۳۰۶	 اسب و پیاده در مقابل پیاده
۳۱۰	 اسب و پیاده(ها) در مقابل اسب
۳۱۷	 مثال‌های عملی

انتشارات فرزین ناشر تخصصی کتاب‌های شطرنج

ISBN 978-964-90006-5-7

فروشگاه: خیابان انقلاب، ابتدای خیابان دانشگاه، شماره ۱۷۴، تلفن: ۶۶۴۶۲۴۰۶
www.farzinpub.ir